МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра адміністрування податків

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування»

Здобувач вищої освіти ІІ курсу,
групи ОМПз23-1,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
ОПП «Податкове консультування »

(підпис) Лакатош Марія Ігорівна

Науковий керівник

(підпис) Прокопенко Ірина Адольфівна к.е.н., доцент

Керівник освітньо-
професійної програми

електронний підпис
(підпис) Ізмайлов Ярослав Олексійович, д.е.н., професор

Допущено до захисту за рішенням кафедри адміністрування податків,
протокол від «24» 01 2025 № 9

Завідувач кафедри
адміністрування податків

(підпис) Іванишина О.С., к.е.н., доцент

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 6 20.01.2025 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 26.12.2025р. _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 70/С/4 06.02.2025 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Л.М. Кашпур
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

_____ О.С. Іванишина
(підпис) (ініціали, прізвище)

електронний підпис Я.О. Ізмайлов
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Т.В. Тучак
(підпис) (ініціали, прізвище)

Секретар комісії: _____ М.В. Яруш

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	21		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	7		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	4		
4. Рецензент	від 0 до 5	4		
РАЗОМ БАЛІВ*	**від 0 до 50**	36		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	7		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	3		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	19		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	34		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	70		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
70	C	4 (добре)	06.02.2025	Кашпур Л.М. Іванишина О.С. Ізмайлов Я.О. Тупак Т.В. Яруш М.В.

Правила переведенням оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра адміністрування податків
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
Завідувач кафедри
_____Іванишина О.С.
«22» 12 2023

Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувача вищої освіти

Лакатош Марії Ігорівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. **Тема кваліфікаційної роботи** «Консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування»
Затверджена наказом ректора від 20.12.2023 №1700, з внесенням змін наказом від 10.10.2024 № 1517.
Строк здачі закінченої роботи 23.12.2024 р.
Цільова установка
Мета роботи: аналіз та обґрунтування теоретичних та методичних засад консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування.
Об'єкт дослідження: організація і методика обліку для цілей оподаткування.
Предмет дослідження: методичні рекомендації щодо консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування.
Вихідні дані до роботи: наукові публікації провідних фахівців, статистичні дані, нормативно-правові акти України, а також матеріали практичного досвіду консалтингових компаній. Використано праці, які досліджують теоретичні та практичні аспекти податкового обліку, роль цифрових технологій та консалтингу у його оптимізації, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до аналізу проблеми.
Перелік графічного матеріалу – 14 таблиць, 2рисунка.

Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)
РОЗДІЛ 1.Теоретичні основи консультування підприємств з організації методи
цілей оподаткування.
1.1. Сутність та значення консультування з питань оподаткування.
1.2. Види та форми консультування з питань оподаткування.
1.3 Нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування.
РОЗДІЛ 2. Аналіз сучасного стану консультування підприємств з організації
обліку для цілей оподаткування.
2.1. Характеристика ринку консалтингових послуг з питань оподаткування.
2.2 Аналіз потреб підприємств у консультуванні з питань оподаткування.
2.3.Досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування.
РОЗДІЛ 3. Розробка методичних рекомендацій щодо консультування пі
організації і методики обліку для цілей оподаткування.
3.1. Проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткуванн
3.2 Розробка методики оптимізації, автоматизації податкового обліку таметод
податкової звітності.

Календарний план виконання роботи;

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання роботи	
		За планом	Ф
1	2	3	
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи та написання заяви на її затвердження	11.11.2023	11.
2.	Отримання завдання наукового керівника для виконання кваліфікаційної роботи	22.12.2023	22.
3.	Узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	01.03.2024	01.
4.	Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівнику	20.05.2024	20.
5.	Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівнику	02.09.2024	02.
6.	Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівнику	25.11.2024	25.
7.	Доопрацювання з урахуванням зауважень керівника	23.12.2024	23.
8.	Отримання відгуку керівника роботи	26.12.2024	26.
9.	Перевірка роботи в системі антиплагіат	10.01.2025	10.
10.	Отримання зовнішньої рецензії	15.01.2025	15.
11.	Отримання допуску зав. кафедри до захисту	20.01.2025	20.
12.	Попередній захист роботи	23.01.2025	23.
13.	Захист кваліфікаційної роботи	05.02.2025	05.

Дата видачі завдання «22» грудня 2023 року.
Керівник кваліфікаційної роботи _____ Прокопенко
(підпис) (прізвище,
Керівник освітньо-професійної програми _____ Ізмайлов Я
(підпис) (прізвище,
Завдання до виконання отримав
здобувач вищої освіти _____ Лакатош

АНОТАЦІЯ

«Консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування»

Метою роботи є аналіз та обґрунтування теоретичних та методичних засад консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування.

Завданням роботи є

- з'ясувати сутність та значення консультування з питань оподаткування;

визначити види та форми консультування з питань оподаткування;

проаналізувати нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування;

охарактеризувати ринок консалтингових послуг з питань оподаткування;

проаналізувати потреби підприємств у консультуванні з питань оподаткування;

розглянути досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування;

визначити проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткування;

розробити методику оптимізації та автоматизації податкового обліку;

розробити методику ведення податкової звітності.

Предметом дослідження є методичні рекомендації щодо консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування.

Об'єктом дослідження є організація і методика обліку для цілей оподаткування.

За результатами дослідження сформульовані практичні рекомендацій щодо організації методики обліку для підвищення ефективності консультування підприємств.

Одержані результати сприятимуть зменшенню ризиків, підвищенню точності та своєчасність облікових операцій для цілей оподаткування.

Дипломна робота містить 61 сторіноку, 14 таблиць, 2 рисунка, список використаних джерел з 52 найменувань.

Ключові слова: консультування з питань оподаткування, податкове планування та оптимізація, податкове законодавство.

Рік виконання кваліфікаційної роботи –2024.

Рік захисту роботи – 2025.

ABSTRACT

"Consulting enterprises on the organization and methods of accounting for taxation purposes"

The purpose of the work is to analyze and substantiate the theoretical and methodological foundations of consulting enterprises on the organization and methods of accounting for tax purposes.

The task of the work is

- *to find out the essence and significance of tax consulting;*
- *to determine the types and forms of consulting on taxation issues;*
- *to analyze the regulatory and legal support of consulting on taxation issues;*
- *to characterize the market of consulting services on taxation;*
- *to analyze the needs of enterprises in consulting on taxation issues;*
- *to consider the experience of foreign countries in consulting on taxation issues;*
- *to identify problems and prospects for the development of tax consulting;*
- *to develop a methodology for optimization and automation of tax accounting;*
- *to develop a methodology for tax reporting.*

The subject of the study is methodological recommendations for advising enterprises on the organization and methods of accounting for tax purposes.

The object of the study is the organization and methods of accounting for tax purposes.

Based on the results of the study, practical recommendations for the organization of accounting methods to increase the efficiency of consulting enterprises are formulated.

The results obtained will contribute to reducing risks, increasing the accuracy and timeliness of accounting transactions for tax purposes.

The thesis contains 61 pages, 14 tables, 2 figures, a list of used sources from 52 titles.

Keywords: tax consulting, tax planning and optimization, tax legislation.

Year of completion of the qualification work: 2024.
Year of defense: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП 2

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ 5

1.1. Сутність та значення консультування з питань оподаткування 5

1.2. Види та форми консультування з питань оподаткування 7

1.3. Нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування 10

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ 13

2.1. Характеристика ринку консалтингових послуг з питань оподаткування 13

2.2. Аналіз потреб підприємств у консультуванні з питань оподаткування 19

2.3. Досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування 30

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО КОНСУЛЬТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ 37

3.1. Проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткування 37

3.2. Розробка методики оптимізації, автоматизації податкового обліку та методики ведення податкової звітності 40

ВИСНОВКИ 46

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 49

ВСТУП

Актуальність теми дослідження є надзвичайно високою в сучасних економічних умовах України, що зумовлено низкою факторів. Українське податкове законодавство зазнає частих змін, що ускладнює ведення обліку для цілей оподаткування та робить необхідним постійне консультування підприємств з цих питань.Несвоєчасне реагування на зміни в законодавстві може призвести до штрафних санкцій з боку податкових органів, що може мати значні фінансові наслідки для підприємств.

Українська податкова система є складною та багатогранною, що робить ведення обліку для цілей оподаткування складним завданням. Підприємствам часто не вистачає кваліфікованих кадрів, які б могли правильно вести облік та розуміти всі нюанси податкового законодавства.В умовах постійних змін в податковому законодавстві та складності податкової системи зростає роль податкового консультування. Податкове консультування може допомогти підприємствам правильно організувати облік для цілей оподаткування, мінімізувати податкові ризики та оптимізувати податкові платежі.Неправильне ведення обліку для цілей оподаткування може призвести до значних фінансових втрат для підприємств. Штрафні санкції та пеня можуть призвести до банкрутства підприємства.

Ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі.Аналіз спеціалізованої літератури свідчить про значну увагу до проблематики податкового обліку та консультування. Так, у роботах Мачака Т., Ткаченка О. та Дубини О. [7] детально розглянуто основні етапи підготовки звітності для податкових органів. Маліков В., Новіченко Л. та Стойка Н. [11] аналізують сучасні вимоги до бухгалтерської та податкової звітності, акцентуючи увагу на їх інтеграції. Грудзевич Ю. І. [14] висвітлює практичний аспект консалтингу, зокрема, у питаннях планування та мінімізації податкових ризиків. Дмитрук Б. П., Гріднєва Д. В. та Свєтлова Н. М. [17] фокусуються на комплексному аналізі методологічних підходів до обліку податків. У свою чергу, Федун В., Люба А. та

Ковтонюк І. [19] вивчають вплив цифрових технологій на автоматизацію процесів податкового обліку. Грицай О. І. та Папіш В. І. [22] зосереджуються на розвитку інформаційних систем, а Фоміна О. В. [26] досліджує роль консалтингу в підтримці бізнесу. Нарешті, Ільїн В. та Кузьмич С. [33] аналізують ефективні підходи до зниження податкового навантаження.

Метою дослідження є аналіз та обґрунтування теоретичних та методичних засад консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування.

Відповідно до мети дослідження поставлено такі **завдання:**

– з'ясувати сутність та значення консультування з питань оподаткування;

– визначити види та форми консультування з питань оподаткування;

– проаналізувати нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування;

– охарактеризувати ринок консалтингових послуг з питань оподаткування;

– проаналізувати потреби підприємств у консультуванні з питань оподаткування;

– розглянути досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування;

– визначити проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткування;

– розробити методику оптимізації та автоматизації податкового обліку;

– розробити методику ведення податкової звітності.

Об'єктом дослідження є організація і методика обліку для цілей оподаткування.

Предметом дослідження є методичні рекомендації щодо консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури, систематизація та узагальнення інформації, порівняльний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації провідних фахівців, статистичні дані, нормативно-правові акти України, а також матеріали

практичного досвіду консалтингових компаній. Використано праці, які досліджують теоретичні та практичні аспекти податкового обліку, роль цифрових технологій та консалтингу у його оптимізації, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до аналізу проблеми.

Структура роботи.Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел. Кваліфікаційна робота налічує 14 таблиць, 2 рисунка та 52 джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

1.1. Сутність та значення консультування з питань оподаткування

Консультування з питань оподаткування – це вид професійної допомоги, що надається підприємствам та фізичним особам з метою [1]:

1) Оптимізації податкових платежів (консультанти з оподаткування допомагають платникам податків знайти законні способи мінімізувати податкові платежі, не порушуючи при цьому податкове законодавство).

2) Підвищення обізнаності про податкове законодавство (консультанти з оподаткування надають платникам податків інформацію про актуальні зміни в податковому законодавстві та роз'яснюють складні питання податкового обліку).

3) Зниження податкових ризиків (консультанти з оподаткування допомагають платникам податків ідентифікувати та мінімізувати податкові ризики, пов'язані з веденням бізнесу).

4) Підготовка та подача податкової звітності (консультанти з оподаткування можуть допомогти платникам податків правильно заповнити та подати податкову звітність, а також представляти їхні інтереси в податкових органах).

Консультування з питань оподаткування має значне значення для:

1) Підприємств:

– Допомога в оптимізації податкових платежів може призвести до значного збільшення прибутку підприємства.

– Зниження податкових ризиків може допомогти уникнути штрафних санкцій з боку податкових органів.

– Підвищення обізнаності про податкове законодавство може допомогти підприємству вести свою діяльність більш ефективно.

2) Фізичних осіб:

– Допомога в оптимізації податкових платежів може допомогти фізичним особам економити свої кошти.

– Консультування з питань податкового планування може допомогти фізичним особам досягти своїх фінансових цілей.

3) Держави:

– Консультування з питань оподаткування може допомогти державі

– Збільшити надходження до бюджету.

– Знизити рівень податкової тіньової економіки.

– Підвищити рівень податкової культури платників податків.

Види консультування з питань оподаткування [2]:

Усне консультування – це може бути телефонна консультація, консультація в офісі консультанта або онлайн-консультація.

Письмове консультування – це може бути підготовка податкових меморандумів, листів, звітів або інших документів.

Абонентське обслуговування – це передбачає надання комплексної податкової допомоги протягом певного періоду часу.

При виборі консультанта з питань оподаткування важливо звертати увагу на: кваліфікацію консультанта, який повинен мати досвід роботи з податковими органами та знати податкове законодавство; репутацію консультанта – важливо знати, чи має консультант хорошу репутацію на ринку; вартість послуг консультанта, яка може варіюватися залежно від його кваліфікації та досвіду роботи.

Проаналізуємо, основні аспекти консультування з питань оподаткування (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні аспекти консультування з питань оподаткування

Аспект	Зміст
Сутність консультування	Професійна допомога підприємствам та фізичним особам з метою оптимізації податкових платежів, підвищення обізнаності та зниження податкових ризиків.

Продовження табл. 1.1

Значення для підприємств	1. Оптимізація податкових платежів. 2. Зниження податкових ризиків. 3. Підвищення обізнаності про податкове законодавство.
Значення для фізичних осіб	1. Економія коштів. 2. Допомога у досягненні фінансових цілей через податкове планування.
Значення для держави	1. Збільшення надходжень до бюджету. 2. Зниження рівня податкової тіньової економіки. 3. Підвищення податкової культури платників.
Види консультування	1. Усне консультування (телефон, офіс, онлайн). 2. Письмове консультування (меморандуми, звіти, листи). 3. Абонентське обслуговування.
Критерії вибору консультанта	1. Кваліфікація консультанта. 2. Репутація на ринку. 3. Вартість послуг.

Джерело: [1;2]

Отже, консультування з питань оподаткування – це важливий інструмент, який може допомогти платникам податків оптимізувати свої податкові платежі, знизити податкові ризики та підвищити свою обізнаність про податкове законодавство.

1.2. Види та форми консультування з питань оподаткування

Консультування з питань оподаткування є важливою складовою податкової політики України. Воно надає платникам податків необхідну інформацію та роз’яснення щодо застосування податкового законодавства, що сприяє уникненню порушень і забезпечує правильність податкових розрахунків. В Україні існують різні види та форми консультування з питань оподаткування, які визначаються чинним законодавством [3].

Згідно з Податковим кодексом України, існує два основних види консультування з питань оподаткування: індивідуальні податкові консультації та загальні податкові консультації.

Індивідуальні податкові консультації надаються конкретному платнику податків стосовно його податкових зобов'язань, діяльності або операцій. Вони мають індивідуальний характер і враховують специфіку діяльності конкретного платника. Такі консультації видаються на запит платника податків і є

обов'язковими для виконання, якщо платник діяв відповідно до отриманої консультації.

Загальні податкові консультації надаються з метою інформування широкого кола платників податків про застосування податкового законодавства. Вони публікуються на офіційному сайті Державної податкової служби України (ДПС) і мають рекомендаційний характер. Такі консультації охоплюють типові питання, що стосуються більшості платників податків.

Форми консультування можуть різнитися в залежності від способу подання та отримання інформації. Основні форми консультування включають:

Усне консультування. Таке консультування здійснюється під час особистих прийомів платників податків у податкових органах або через гарячі лінії. Воно дає можливість швидко отримати відповіді на конкретні питання, проте не має юридичної сили і не гарантує захисту у випадку податкових спорів [4].

Письмове консультування. Платники податків можуть звернутися до податкових органів з письмовим запитом щодо надання індивідуальної податкової консультації. Відповідь надається у встановлений законодавством строк і має офіційний характер. Якщо платник діяв відповідно до отриманої консультації, він захищений від штрафних санкцій навіть у разі зміни податкового законодавства.

Електронне консультування. Завдяки впровадженню електронних сервісів, платники податків можуть отримувати консультації через спеціальні електронні кабінети або за допомогою електронної пошти. Це зручна форма комунікації, яка дозволяє оперативно отримувати інформацію без необхідності особисто звертатися до податкового органу.

Публікація загальних податкових консультацій. Як уже згадувалося, загальні консультації публікуються на офіційному веб-сайті ДПС та інших офіційних джерелах. Ця форма консультування спрямована на масове інформування платників податків щодо основних змін у законодавстві та типових ситуацій, що можуть виникати у податковій сфері [5].

Проаналізуємо, класифікацію видів та форм консультування з питань оподаткування (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація видів та форм консультування з питань оподаткування

Категорія	Вид консультування	Форма надання послуг	Опис
За типом клієнтів	Консультування фізичних осіб	Особисті зустрічі, телефон, онлайн консультації	Допомога громадянам у питаннях оподаткування доходів, майна, спадщини, податкових відрахувань.
	Консультування юридичних осіб	Персональні консультації, аудити, семінари	Консультації для бізнесу щодо корпоративного податку, ПДВ, податкового планування, податкової оптимізації.
За сферою оподаткування	Податкове планування	Інтерв'ю, аналітичні звіти, консалтингові сесії	Розробка стратегії мінімізації податкових ризиків, планування платежів та оптимізація податкових ставок.
	Податковий аудит	Перевірка документів, звітування, інспекції	Аналіз податкових декларацій і фінансової звітності для забезпечення відповідності законодавству.
	Міжнародне податкове консультування	Онлайн зустрічі, аналітичні звіти	Консультації щодо міжнародного оподаткування, трансфертного ціноутворення, угод про уникнення подвійного оподаткування.
За формою надання	Усне консультування	Особисті консультації, телефон, відеозв'язок	Негайні відповіді на запитання клієнтів щодо податкового законодавства та практик.
	Письмове консультування	Електронні листи, звіти, рекомендаційні листи	Підготовка докладних письмових відповідей та аналізу на запити клієнтів.
За термінами виконання	Експрес-консультування	Телефон, електронні листи, онлайн-сесії	Негайне консультування з термінових питань, що вимагають швидких відповідей.
	Довгострокове консультування	Постійний супровід, щомісячні або квартальні звіти	Систематичне надання послуг для підтримки податкової звітності та відповідності законодавству.

Джерело: [5]

Консультування з питань оподаткування в Україні є багатогранним інструментом, який допомагає забезпечити прозорість та зрозумілість податкового законодавства для всіх учасників податкових відносин. Вибір відповідного виду та форми консультування залежить від потреб платника податків та конкретної ситуації, з якою він стикається. Ефективне використання цих механізмів сприяє підвищенню податкової культури та забезпеченню стабільності податкових надходжень до бюджету країни.

1.3. Нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування

Консультування з питань оподаткування є важливою складовою системи податкових відносин в Україні, яке забезпечує зворотний зв'язок між податковими органами та платниками податків. Нормативно-правове забезпечення цього процесу спрямоване на регулювання відносин, пов'язаних з наданням податкових консультацій, забезпеченням прав платників податків і виконанням податкового законодавства. Основними нормативними актами, які регулюють консультування з питань оподаткування, є Податковий кодекс України, закони та підзаконні акти, а також відомчі інструкції.

Податковий кодекс України (далі — ПКУ) є основним нормативно-правовим актом, що регулює процес консультування з питань оподаткування. Відповідно до статті 52 ПКУ, платники податків мають право звертатися до контролюючих органів для отримання індивідуальних податкових консультацій з питань, що стосуються оподаткування їхньої діяльності. Такі консультації надаються в письмовій формі на запит платника і мають обов'язковий характер для виконання податковими органами, якщо платник діє відповідно до наданих рекомендацій [6].

ПКУ також визначає порядок публікації загальних податкових консультацій, які адресовані широкому колу платників податків і публікуються з метою роз'яснення положень податкового законодавства. Ці консультації є

рекомендаційними, однак їх дотримання сприяє уникненню порушень та мінімізації ризиків під час здійснення господарської діяльності.

Окрім Податкового кодексу, нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування включає низку інших законодавчих актів, таких як Закон України «Про звернення громадян», який регулює порядок подання запитів та отримання відповідей від державних органів, включаючи податкові.

На рівні підзаконних актів регулювання консультування здійснюється наказами Міністерства фінансів України та іншими відомчими документами. Наприклад, Наказ Міністерства фінансів України № 1327 від 31 грудня 2010 року встановлює порядок надання індивідуальних податкових консультацій, їх реєстрації та обліку [7].

Державна податкова служба України (ДПС) є основним органом, що здійснює консультування з питань оподаткування. ДПС розробляє методичні рекомендації, які регулюють порядок надання консультацій, і забезпечує їхню публікацію на офіційному веб-сайті. Крім того, ДПС зобов'язана забезпечувати доступ платників податків до актуальної інформації щодо податкового законодавства через різні канали комунікації, включаючи електронні сервіси.

Індивідуальні податкові консультації, надані відповідно до ПКУ, мають важливе значення для захисту прав платників податків. Якщо платник діяв згідно з наданою консультацією, навіть у разі зміни податкового законодавства або визнання консультації неправильною, він звільняється від відповідальності за правопорушення, пов'язані з виконанням таких рекомендацій. Це положення забезпечує правову визначеність і стабільність у відносинах між платниками податків та державою [8].

Таким чином, нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування в Україні є складною системою, яка включає закони, підзаконні акти та інструкції, спрямовані на регулювання відносин між платниками податків і податковими органами. Основним документом, що регулює цей

процес, є Податковий кодекс України, який забезпечує права платників на отримання інформації та захист від неправомірних дій з боку державних органів.

Висновки до Розділу 1

Було здійснено комплексний аналіз теоретичних основ консультування підприємств з організації та методики обліку для цілей оподаткування. Встановлено, що консультування з питань оподаткування є ключовим інструментом для оптимізації податкових платежів, зниження податкових ризиків та підвищення податкової культури серед платників податків. Було детально охарактеризовано сутність і значення консультування для підприємств, фізичних осіб і держави, зокрема визначено його вплив на підвищення ефективності господарської діяльності та забезпечення фінансової стабільності.

Проаналізовано види і форми консультування, включаючи індивідуальні та загальні податкові консультації, а також різноманітні методи надання послуг: усне, письмове, електронне консультування. Розглянуто критерії вибору консультантів, зокрема їхню кваліфікацію, репутацію та вартість послуг. Запропонована класифікація дає можливість ефективно визначати оптимальні підходи до консультування залежно від специфіки запитів платників податків.

Було досліджено нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування в Україні, зокрема роль Податкового кодексу України, законодавчих актів і підзаконних документів, які регулюють процес надання консультацій. Особливу увагу приділено важливості індивідуальних податкових консультацій як механізму захисту прав платників податків, а також публікації загальних консультацій для масового інформування. Отримані результати підкреслюють значущість правового регулювання в забезпеченні прозорості та ефективності податкового консультування.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

2.1. Характеристика ринку консалтингових послуг з питань оподаткування

Ринок консалтингових послуг з питань оподаткування в Україні є важливою складовою фінансового сектора, яка допомагає підприємствам та фізичним особам орієнтуватися в складному податковому законодавстві. Цей ринок охоплює широкий спектр послуг, що включають податкове планування, оптимізацію податків, підготовку податкової звітності, аудит, а також надання юридичних консультацій щодо податкових питань. Розвиток ринку консалтингових послуг з питань оподаткування тісно пов'язаний зі змінами в економіці та законодавчому полі країни, що робить його динамічним і різноманітним [9].

Український ринок податкового консалтингу представлений різноманітними суб'єктами, серед яких виділяються великі міжнародні аудиторсько-консалтингові мережі, національні компанії та приватні консультанти. Кожна з цих категорій відіграє важливу роль у наданні податкових консультацій, забезпечуючи бізнес якісними послугами та експертизою.

Проаналізуємо, топ-5 консалтингових компаній України за обсягом ринку за 2023 рік (див. табл. 2.1) [34;35;36;37;38].

Таблиця 2.1

Топ-5 консалтингових компаній України за обсягом ринку за 2023 рік

Компанія	Чистий дохід, тис. грн.	Прибуток до оподаткування, тис. грн.
EBS	17773,6	20041,2
Baker Tilly Ukraine	5542,0	6896,0
BDO Ukraine	13460,4	17091,8
Deloitte Ukraine	53369,0	65138,0
PwC Ukraine	-15495,5	-15495,5

Джерело: [34;35;36;37;38]

Лідером українського ринку консалтингових послуг за обсягом чистого доходу та прибутку до оподаткування у 2023 році є компанія Deloitte Ukraine, яка демонструє найбільші фінансові показники: чистий дохід становить 53369,0 тис. грн., а прибуток до оподаткування – 65138,0 тис. грн. Значні показники також зафіксовані у BDO Ukraine та EBS, які утримують високі позиції завдяки стабільному зростанню доходів і прибутків. У свою чергу, PwC Ukraine показала негативні результати, що може свідчити про кризові явища в компанії або вплив зовнішніх факторів. Отже, ринок податкового консалтингу України характеризується високою конкуренцією серед провідних міжнародних і національних гравців.

Оцінка обсягів ринку податкового консалтингу в Україні за період 2020–2023 років ускладнена через обмежену доступність конкретних статистичних даних. Загалом, ринок консалтингових послуг в Україні демонстрував позитивну динаміку до 2022 року, що відображало зростаючу потребу бізнесу в професійних консультаціях для адаптації до змін у податковому законодавстві та економічному середовищі (див. рис. 2.1).

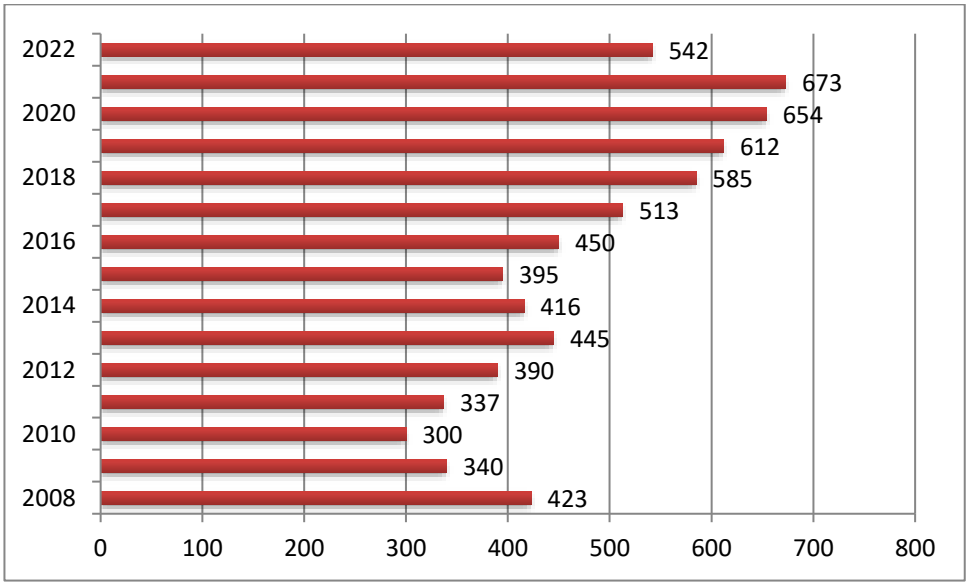

Рис. 2.1 Динаміка обсягу ринку консалтингу в Україні за 2008-2022 рр. (млн. дол.) [39]

Однак, починаючи з 2022 року, повномасштабна війна, розв'язана російською федерацією проти України, негативно вплинула на розвиток консалтингового ринку, включаючи сегмент податкового консалтингу. Військові дії призвели до зниження економічної активності, що, в свою чергу, зменшило попит на консалтингові послуги (див. рис. 2.2).

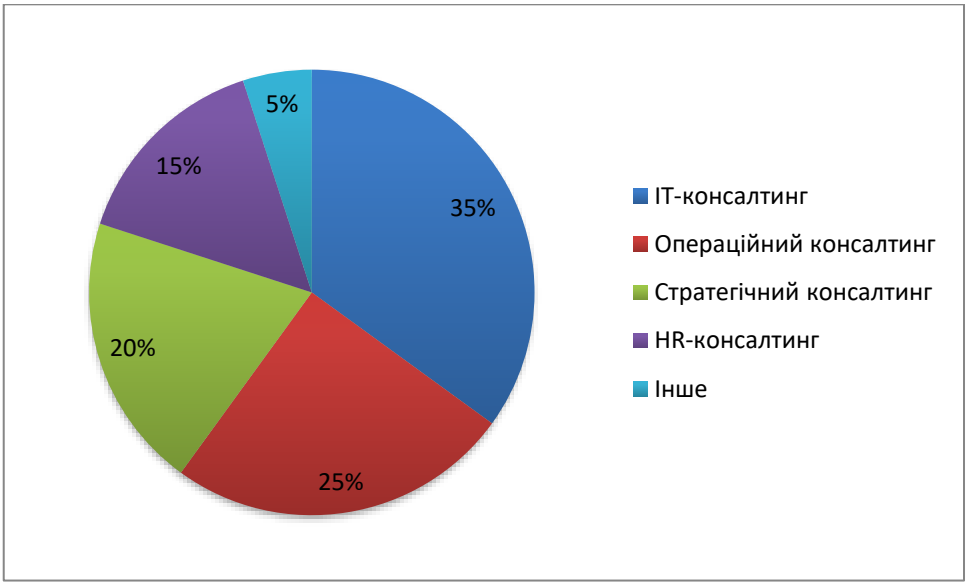

Рис. 2.2 Консалтинг в Україні 2023 р. за сферами застосування (%) [39]

Протягом 2020–2023 років в Україні відбулися суттєві зміни в податковому законодавстві, що вплинули на економічну ситуацію та розвиток бізнесу. Зокрема, у 2023 році було впроваджено авансові внески з податку на прибуток для обмінних пунктів валют: три мінімальні заробітні плати (МЗП) за кожний пункт у населених пунктах з населенням понад 50 тисяч осіб та одна МЗП в інших населених пунктах [40]. Також було скасовано податкові пільги в галузі кінематографії, космічної діяльності та постачання програмної продукції [41]. Ці зміни спрямовані на оптимізацію податкової системи та збільшення надходжень до державного бюджету.

Паралельно з реформами в податковій сфері, в Україні активно впроваджувалися електронні сервіси, що сприяло підвищенню ефективності державного управління та зручності для громадян. За даними Міністерства цифрової трансформації, у 2023 році 64% українців отримували державні послуги онлайн, причому більшість з них — через застосунок чи портал «Дія»

[42]. Зростання цифрової грамотності населення та доступності електронних послуг позитивно вплинуло на економічну активність, спрощуючи взаємодію бізнесу з державними органами та зменшуючи адміністративні бар'єри.

Проаналізуємо, нові тренди та цифрові рішення податкового консалтингу в Україні (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Нові тренди та цифрові рішення податкового консалтингу в Україні

Тренд/Рішення	**Опис**	**Переваги для бізнесу**	**Приклади впровадження**
Автоматизація податкового обліку	Використання спеціалізованих програм для ведення обліку та податкової звітності (ERP-системи, CRM для обліку).	Зменшення помилок, економія часу, оперативність звітності.	Використання ERP-систем SAP, 1C, автоматизовані облікові рішення в компаніях середнього та великого бізнесу.
Впровадження RPA (Robotic Process Automation)	Автоматизація рутинних процесів, пов’язаних з податками, за допомогою роботизованих алгоритмів.	Зменшення людського фактора, підвищення точності розрахунків.	Використання UiPath для обробки податкових звітів та сплати податків.
Інтеграція електронних кабінетів	Взаємодія з державними органами через електронні платформи та сервіси, такі як «Дія» та електронний кабінет платника податків.	Спрощення процесу подання звітності, прозорість та доступність даних.	Масове використання електронного кабінету платника податків для взаємодії з ДПС України.
Цифровий аудит (Digital Audit)	Використання великих даних (Big Data) для аналізу податкових ризиків і відповідності податковому законодавству.	Підвищення рівня прозорості бізнесу, виявлення ризиків та мінімізація штрафних санкцій.	Впровадження цифрового аудиту в Deloitte та PwC для клієнтів середнього та великого бізнесу.
Консультації через штучний інтелект	Використання чат-ботів та платформ на основі штучного інтелекту для податкових консультацій.	Оперативність, зручність для клієнта, зниження витрат на персонал.	Впровадження чат-ботів для податкового консалтингу у великих консалтингових компаніях, таких як EBS.
Хмарні рішення для звітності	Використання хмарних технологій для зберігання даних і подання податкової звітності.	Доступність з будь-якої точки, безпека даних, легкість масштабування.	Хмарні рішення на базі Azure та AWS у компаніях BDO

			Ukraine та Baker Tilly Ukraine.

Джерело: [39]

Згідно з представленими даними, розвиток цифрових рішень та нових трендів у податковому консалтингу України є необхідним кроком для підвищення ефективності бізнесу. Інтеграція автоматизованих систем, хмарних рішень та штучного інтелекту дозволяє знизити ризики, пов’язані з людським фактором, і значно спрощує взаємодію між бізнесом та податковими органами. Впровадження цифрових інструментів сприяє підвищенню конкурентоспроможності українського ринку консалтингових послуг у глобальному масштабі.

Аналіз попиту на податкове консультування в Україні свідчить про нерівномірний розподіл цієї послуги між регіонами. Зокрема, у великих містах, таких як Київ, Харків, Львів та Одеса, спостерігається підвищений попит на податкові консультації. Це зумовлено високою концентрацією бізнесу та підприємницької діяльності в цих регіонах. За даними Державної служби статистики України, у 2023 році в Києві було зареєстровано понад 250 тисяч суб'єктів підприємницької діяльності, що становить приблизно 25% від загальної кількості по країні.

У західних регіонах України, зокрема в Львівській та Івано-Франківській областях, також спостерігається зростання попиту на податкове консультування. Це пов'язано з активним розвитком малого та середнього бізнесу, а також із зростанням інвестиційної привабливості цих регіонів. Наприклад, у Львівській області кількість малих підприємств у 2023 році зросла на 5% порівняно з попереднім роком, що стимулює потребу в професійних податкових консультаціях.

У східних та південних регіонах України попит на податкове консультування залишається відносно низьким. Це може бути пов'язано з економічними труднощами, зменшенням кількості активних підприємств та загальною нестабільністю в цих областях.

Таким чином, попит на податкове консультування в Україні варіюється залежно від регіону, що зумовлено різними економічними умовами, рівнем підприємницької активності та загальною стабільністю в кожному з них.

У 2023 році в Україні спостерігалися певні особливості регіонального податкового середовища, зокрема щодо податкових пільг та спеціальних економічних зон (СЕЗ). Станом на цей рік, в Україні функціонували 11 СЕЗ, серед яких «Азов», «Донецьк», «Закарпаття», «Інтерпорт Ковель», «Курортополіс Трускавець», «Миколаїв», «Порто-франко», «Порт Крим», «Рені», «Славутич» та «Яворів»[43]. На територіях цих зон запроваджувалися пільгові митні, валютно-фінансові та податкові режими, спрямовані на стимулювання економічної діяльності та залучення інвестицій.

Отже, у 2023 році регіональне податкове середовище в Україні характеризувалося наявністю спеціальних економічних зон із пільговими режимами, проте ефективність їх функціонування та вплив на економіку залишалися предметом обговорень. Відсутність актуальних даних за 2023 рік ускладнює оцінку сучасного стану СЕЗ, однак попередній досвід свідчить про необхідність перегляду підходів до їх функціонування та запровадження більш ефективних механізмів стимулювання регіонального розвитку.

Недосконаліть та нестабільність податкового законодавства створюють додаткові труднощі для податкового консультування. Часті зміни нормативних актів, складність їх тлумачення та відсутність чітких процедур призводять до правової невизначеності. Це ускладнює процес консультування та підвищує ризик помилок у податковому плануванні.

Економічна нестабільність, посилена війною в Україні, негативно впливає на бізнес-середовище та попит на податкові консультації. Зниження економічної активності та непередбачуваність ринкових умов змушують підприємства скорочувати витрати, зокрема на консалтингові послуги. Військові дії ускладнюють доступ до інформації та перешкоджають нормальному функціонуванню податкових органів, що створює додаткові виклики для податкових консультантів.

У період 2025–2027 років ринок податкового консультування в Україні, ймовірно, зазнає значних змін, зокрема через процеси консолідації компаній. Зростаюча конкуренція та потреба в оптимізації витрат спонукатимуть менші консалтингові фірми об'єднуватися або приєднуватися до більших гравців ринку. Це дозволить створити потужніші структури з ширшим спектром послуг та підвищеною експертизою, що відповідатиме міжнародним стандартам. За даними досліджень, консолідація може призвести до збільшення частки ринку об'єднаних компаній на 15–20% протягом зазначеного періоду[44].

Паралельно очікується розвиток спеціалізованих продуктів у сфері податкового консультування. Зокрема, впровадження цифрових рішень, таких як автоматизовані платформи для податкового обліку та звітності, стане ключовим напрямом. Ці інновації сприятимуть підвищенню ефективності та точності податкових процесів, зменшуючи ризики помилок і штрафних санкцій. Прогнозується, що до 2027 року частка компаній, які використовують такі технології, зросте на 25–30%.

З огляду на глобальні тенденції, українські консалтингові компанії будуть змушені адаптувати свої послуги до змін у міжнародному податковому законодавстві та практиках. Це вимагатиме від них розробки нових спеціалізованих продуктів, орієнтованих на транснаціональні корпорації та бізнеси, що працюють на кількох ринках. Таким чином, інвестиції в навчання персоналу та розвиток нових послуг стануть критично важливими для збереження конкурентоспроможності на ринку.

2.2. Аналіз потреб підприємств у консультуванні з питань оподаткування

Консультування з питань оподаткування є важливим елементом підтримки ефективного функціонування підприємств в Україні. Податкове законодавство країни є складним і динамічним, що вимагає від бізнесу постійного моніторингу змін та адаптації до нових вимог. У цьому контексті професійне консультування

з податкових питань стає невід'ємною частиною управління підприємствами. Аналіз потреб підприємств у такому консультуванні дозволяє краще зрозуміти основні виклики, з якими стикається бізнес, а також визначити напрями, де необхідна додаткова підтримка.

Фактори, що впливають на потреби підприємств у податковому консультуванні:

1. Розмір підприємства. Великі підприємства, зазвичай, мають внутрішні податкові служби або юристів, які відповідають за податкові питання. Проте навіть такі компанії часто звертаються до зовнішніх консультантів для отримання спеціалізованих послуг або підтвердження правильності прийнятих рішень. Малий та середній бізнес, з іншого боку, більш залежний від зовнішніх консультантів через обмежені внутрішні ресурси.

2. Сфера діяльності. Галузева специфіка також визначає потреби підприємств у консультуванні. Наприклад, компанії у сфері IT, агробізнесу або фінансових послуг мають специфічні податкові режими, що потребують глибокого розуміння відповідних норм і правил. Консультанти, які спеціалізуються на певних галузях, можуть надати більш релевантні та точні рекомендації.

3. Географічна присутність. Підприємства, що працюють на міжнародному рівні або мають філії в різних регіонах України, потребують консультування з питань місцевих податкових вимог, а також із міжнародного оподаткування. Це допомагає уникнути правових колізій та штрафів, пов'язаних із порушенням вимог місцевого законодавства [14].

Проаналізуємо, основні потреби підприємств у консультуванні з питань оподаткування (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Основні потреби підприємств у консультуванні з питань оподаткування

Потреба підприємств	Опис

Податкове планування та оптимізація	Розробка ефективної стратегії мінімізації податкових зобов'язань в межах законодавства. Використання податкових пільг та уникнення зайвих витрат.

Продовження табл. 2.3

Зміни в податковому законодавстві	Відстеження нововведень у податковому законодавстві, адаптація внутрішніх процесів до нових вимог. Інформування про зміни та їх роз'яснення для підприємств.
Міжнародне оподаткування	Допомога компаніям, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність, у дотриманні вимог міжнародного податкового законодавства та мінімізація ризиків подвійного оподаткування.
Вирішення податкових спорів	Захист інтересів підприємств у спорах з податковими органами, підготовка документів для оскарження рішень та забезпечення правової підтримки у судах.
Аудит та податкова звітність	Перевірка правильності нарахування податків та підготовка податкової звітності для уникнення штрафів з боку податкових органів.
Фактори, що впливають на потреби	1. Розмір підприємства: великі компанії можуть мати внутрішні податкові служби, тоді як малий та середній бізнес залежить від зовнішніх консультантів. 2. Сфера діяльності: галузеві специфіки потребують глибокого розуміння специфічних норм (IT, агробізнес, фінансові послуги). 3. Географічна присутність: підприємства з міжнародною або регіональною діяльністю потребують консультування щодо місцевих та міжнародних вимог.

Джерело: [12;13]

Отже, потреби підприємств у консультуванні з питань оподаткування є різноманітними і залежать від багатьох факторів, включаючи розмір компанії, сферу її діяльності та географічну присутність. Консультанти з питань оподаткування виконують важливу роль у підтримці підприємств, допомагаючи їм орієнтуватися в складному податковому середовищі, мінімізувати ризики та оптимізувати фінансові результати. З огляду на постійні зміни в податковому законодавстві України, професійне консультування залишається критично важливим для забезпечення успішного розвитку бізнесу та дотримання законодавчих вимог.

ТОВ «Делойт і Туш» є частиною глобальної мережі Deloitte, яка надає послуги з аудиту, консалтингу, управління ризиками, оподаткування та юридичної підтримки[45]. Компанія працює в Україні з 1993 року та стала однією з провідних консалтингових організацій країни. Основна місія ТОВ

«Делойт і Туш» — надавати клієнтам інноваційні рішення та підтримку у впровадженні ефективних стратегій управління. Компанія обслуговує як міжнародні корпорації, так і локальні підприємства, надаючи послуги у сферах енергетики, фінансів, IT, рітейлу та інших ключових галузях економіки.

На 2023 рік підприємство розташоване в Києві, за адресою: вул. Жилянська, 48, 50А. Статутний капітал компанії становить 701602 грн., а кількість співробітників перевищує 150 осіб, включаючи аудиторів, консультантів та фахівців з ризик-менеджменту. Компанія підтримує високі стандарти якості, будучи членом Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC) та відповідно до норм міжнародного законодавства. Її клієнтами є провідні підприємства України, зокрема в аграрній, промисловій та фінансовій галузях.

У 2023 році ТОВ «Делойт і Туш» продемонструвало стабільне зростання фінансових показників: чистий дохід склав 494,2 млн. грн., а чистий прибуток — 53,4 млн. грн. Активи компанії оцінюються в понад 330 млн. грн., що підкреслює її провідну позицію на ринку. За допомогою своїй репутації надійного партнера та впровадженню цифрових інновацій, компанія зміцнила свої позиції в умовах економічної нестабільності в Україні. ТОВ «Делойт і Туш» активно підтримує соціальні ініціативи та проекти, пов’язані з відновленням економіки країни, що також підвищує її впливовість на ринку.

ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» є українським підприємством, заснованим у 2003 році, яке спеціалізується на наданні послуг аутсорсингу в сфері бухгалтерського обліку, аудиту та консультування з питань оподаткування[46].Компанія активно співпрацює з малим та середнім бізнесом, надаючи клієнтам комплексні рішення для оптимізації фінансових процесів. ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» займає провідні позиції у своїй галузі завдяки професіоналізму команди та інноваційному підходу до роботи.

Компанія зареєстрована в місті Києві за адресою: вул. Університетська, буд. 13-А. Керівником підприємства є Олена Володимирівна Левшун, а основними власниками є кілька фізичних осіб, зокрема Олена Вольська (65,1% частки), що свідчить про приватну форму власності та концентрацію

управлінських функцій. Статутний капітал підприємства становить 18500 грн., що відповідає середньому рівню для підприємств цього сектору.

Фінансові показники компанії за 2023 рік свідчать про стабільність і розвиток: виторг підприємства становив 268,8 млн. грн. Підприємство активно впроваджує цифрові технології, що дозволяє забезпечувати клієнтам ефективне обслуговування, знижувати витрати та підвищувати точність облікових операцій. За допомогою постійному вдосконаленню послуг та відповідності міжнародним стандартам, ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» є надійним партнером для бізнесу в Україні.

Проаналізуємо, основні податкові консультаційні послуги, які надають ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аусорсінг» (див. табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Податкові консультаційні послуги, які надають ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аусорсінг»

Категорія послуг	ТОВ «Делойт і Туш»	ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг»
Податкове планування	Розробка стратегій податкової оптимізації для великих корпорацій; врахування міжнародних податкових стандартів (BEPS); податковий аудит.	Оцінка ефективності податкових витрат для малого та середнього бізнесу; пропозиції щодо мінімізації податкового навантаження.
Міжнародне оподаткування	Консультації щодо трансфертного ціноутворення; допомога у структуруванні міжнародних угод; аналіз податкових ризиків у глобальних ланцюгах постачання.	Базові консультації з питань трансфертного ціноутворення; рекомендації щодо відповідності місцевим податковим нормам.
Супровід перевірок	Підготовка до податкових перевірок; представлення інтересів клієнта перед податковими органами; супровід судових процесів.	Складання документів для перевірок; консультування щодо уникнення штрафних санкцій; консультаційна підтримка під час перевірок.
Податкові консультації	Деталізований аналіз змін у податковому законодавстві; рекомендації щодо імплементації нових вимог; адаптація міжнародних практик у локальному контексті.	Актуалізація даних про зміни в податковому законодавстві; загальні рекомендації для підприємств малого та середнього бізнесу.
Індивідуальні консультації	Персоналізовані консультації для топменеджменту та фінансових директорів; розробка довгострокових податкових стратегій.	Підтримка фізичних осіб та підприємців щодо щоденних податкових операцій; рекомендації щодо спрощеної системи оподаткування.

Інноваційні податкові рішення	Використання спеціалізованого програмного забезпечення для моделювання податкових ризиків; впровадження автоматизації податкових процесів.	Базові консультації щодо інтеграції CRM/ERP-систем для автоматизації податкової звітності; адаптація готових рішень для малого бізнесу.

Продовження табл. 2.4

Освітні програми	Проведення тренінгів для бухгалтерів і фінансових служб щодо змін у податковому законодавстві; розробка внутрішніх навчальних курсів.	Проведення семінарів для малих підприємств щодо основ податкового обліку; підготовка інформаційних бюлетенів.

Джерело: складено автором на основі [45;46]

ТОВ «Делойт і Туш» спеціалізується на наданні комплексних податкових послуг для великих корпорацій та міжнародних компаній, забезпечуючи високу якість послуг завдяки використанню інноваційних підходів та програмного забезпечення. Вони пропонують широкий спектр консультаційних послуг, включаючи детальний аналіз змін у законодавстві та міжнародне податкове планування.

ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» орієнтоване переважно на потреби малого та середнього бізнесу. Їхні послуги мають більш прикладний характер, включаючи допомогу в автоматизації податкового обліку та надання базових консультацій для фізичних осіб і підприємців.

Таким чином, вибір між цими компаніями залежить від масштабу бізнесу, специфіки діяльності та потреб у консультаційній підтримці.

Проаналізуємо, запити підприємств до консалтингових компаній ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» з питань оподаткування (див. табл. 2.5-2.6).

Таблиця 2.5

Основнізапити підприємств до консалтингових компаній ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» з питань оподаткування

Тип запиту	ТОВ «Делойт і Туш»	ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг»
Оптимізація податкового навантаження	Розробка довгострокових стратегій для мінімізації податкових зобов'язань з урахуванням міжнародних стандартів (BEPS); структурування угод.	Надання рекомендацій щодо використання пільгових податкових режимів; адаптація до національної спрощеної системи оподаткування.

Трансфертне ціноутворення	Аналіз відповідності трансфертних цін законодавчим нормам; підготовка документації для міжнародних угод; уникнення подвійного оподаткування.	Базові консультації щодо застосування правил трансфертного ціноутворення; розробка шаблонів документації для невеликих операцій.

Продовження табл. 2.5

Супровід податкових перевірок	Підготовка до перевірок із детальним моделюванням потенційних ризиків; представлення інтересів клієнта під час перевірок.	Надання базової підтримки у процесі перевірок; рекомендації щодо мінімізації штрафних санкцій; аудит документів на вимогу клієнта.
Аналіз податкового законодавства	Глибокий аналіз нововведень у міжнародному та національному законодавстві; розробка рекомендацій для корпоративних клієнтів.	Регулярне інформування клієнтів про зміни у податковому законодавстві; надання рекомендацій щодо їхнього впровадження.
Податкове консультування для стартапів	Оцінка можливостей для інвестування з податкової точки зору; оптимізація податкової структури бізнесу на ранніх етапах.	Базові консультації для малих підприємств та стартапів; допомога у виборі форми реєстрації (ФОП, ТОВ тощо) з урахуванням податків.
Податкове планування для M&A	Супровід угод зі злиття та поглинання (M&A) із врахуванням податкових ризиків; мінімізація витрат на угоди.	Рекомендації щодо злиття/поглинання для малого бізнесу; оцінка податкових наслідків угод.
Освітня підтримка	Проведення спеціалізованих семінарів для фінансових відділів та бухгалтерів великих підприємств.	Організація інформаційних сесій для малого бізнесу; надання довідкових матеріалів для підвищення обізнаності.
Автоматизація податкового обліку	Розробка спеціалізованих програм для моніторингу податкових ризиків; впровадження автоматизованих систем звітності.	Поради щодо інтеграції базових CRM/ERP-систем із функціями податкового обліку для малих підприємств.
Оцінка податкових ризиків	Побудова моделей для оцінки ризиків у великих корпораціях; підготовка аналітичних звітів на основі великих даних.	Первинна оцінка податкових ризиків для малого бізнесу; консультації щодо усунення виявлених невідповідностей.

Джерело: складено автором на основі [45;46]

Аналіз показує, що запити підприємств до ТОВ «Делойт і Туш» здебільшого пов’язані зі складними податковими питаннями, що вимагають глибокого аналізу, стратегічного планування та інтеграції міжнародних стандартів. Вони працюють переважно з великими корпораціями та

багатонаціональними компаніями, пропонуючи високотехнологічні рішення та інноваційні підходи.

ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг», навпаки, орієнтоване на надання практичних рішень для малого та середнього бізнесу. Їх послуги спрямовані на базову підтримку, допомогу в оптимізації податкового обліку та вирішення поточних податкових завдань.Вибір між цими компаніями залежить від розміру бізнесу, складності запитів та специфіки діяльності підприємства.

Таблиця 2.6

Статистичний аналіз запитів підприємств до консалтингових компаній ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» з питань оподаткування

Тип запиту	**ТОВ «Делойт і Туш»**	**ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг»**
Частота звернень за послугами		
Податкове планування	35% від загальної кількості звернень, з них 60% - великі підприємства міжнародного рівня.	40% від загальної кількості звернень, з них 80% - малі та середні підприємства.
Міжнародне оподаткування	25%, основний інтерес до трансфертного ціноутворення та уникнення подвійного оподаткування.	10%, здебільшого консультації для середніх підприємств, які працюють із зарубіжними партнерами.
Супровід перевірок	20%, з акцентом на представлення інтересів у суді.	30%, основна увага на попередню підготовку документів та зниження штрафів.
Автоматизація податкового обліку	10%, інтеграція спеціалізованих рішень для корпорацій.	15%, інтеграція базових CRM/ERP для малого бізнесу.
Освітні програми	10%, тренінги для фінансових служб великих підприємств.	5%, інформаційні сесії для ФОП та малого бізнесу.
Тенденції залежно від галузі		
IT	40% запитів, основні послуги: міжнародне оподаткування, автоматизація податкового обліку.	25% запитів, здебільшого консультації з оптимізації податкових витрат.
Торгівля	30%, з акцентом на супровід перевірок та трансфертне ціноутворення.	35%, з фокусом на консультаціях для спрощеної системи оподаткування.
Виробництво	20%, головним чином податкове планування та аналіз ризиків.	20%, консультації з реєстрації бізнесу та оптимізації податкових процесів.
Інші галузі	10%, специфічні запити, пов’язані з інноваціями або унікальними ситуаціями.	20%, питання, що стосуються щоденних податкових операцій.
Тенденції залежно від розміру		

Великі підприємства	70% запитів, переважають стратегічні питання та міжнародні аспекти.	30% запитів, переважно базові консультації та супровід перевірок.
Малі та середні підприємства	30%, зосередження на підготовці до перевірок і автоматизації.	70%, консультації щодо оптимізації поточних операцій та спрощеної системи оподаткування.

Джерело: складено автором на основі [45;46]

Аналіз показує, що ТОВ «Делойт і Туш» здебільшого отримує запити від великих підприємств і міжнародних корпорацій, орієнтованих на стратегічне податкове планування, трансфертне ціноутворення, та автоматизацію податкових процесів. Основними галузями є ІТ та торгівля.ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» спеціалізується на роботі з малим та середнім бізнесом, де основні запити стосуються щоденної підтримки податкових операцій, спрощення системи обліку, та підготовки до податкових перевірок. Найчастіше звертаються підприємства з галузей торгівлі та виробництва.

Порівняльний аналіз потреб та оцінка ефективності податкового консалтингу для ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» та ТОВ «Делойт і Туш» подано в таблиці 2.7. Аналіз потреб та ефективності податкового консалтингу ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» та ТОВ «Делойт і Туш» виявив як спільні риси, так і суттєві відмінності.

Таблиця 2.7

Порівняльний аналіз потреб та оцінка ефективності податкового консалтингу для ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» та ТОВ «Делойт і Туш»

Критерій	ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг»	ТОВ «Делойт і Туш»	Спільні риси	Відмінності
Основна мета консалтингу	Оптимізація податкового навантаження та підготовка до перевірок.	Адаптація до міжнародних стандартів (IFRS), оптимізація процесів звітності.	Орієнтація на зниження податкових ризиків та відповідність законодавству.	«Емерджекс Аутсорсінг» зосереджується на національному рівні, «Делойт і Туш» — на міжнародному.
Середні витрати на консалтинг	Близько 1,2 млн. грн. у 2023 році.	Близько 10 млн. грн. у 2023 році.	Інвестування в професійні податкові	Значний розрив у бюджеті на консалтинг через

			консультації для мінімізації ризиків.	масштаб діяльності.
Потреба в консалтингу	Регулярне оновлення стратегій відповідно до змін податкового законодавства.	Розробка транснаціональних стратегій оподаткування та відповідності глобальним вимогам.	Необхідність гнучкості та адаптивності стратегій.	Орієнтація «Емерджекс Аутсорсінг» на локальний ринок і «Делойт і Туш» на глобальний рівень.

Продовження табл. 2.7

Основні напрямки консалтингу	Підготовка до перевірок, аудит фінансової звітності, оптимізація податкових платежів.	Злиття та поглинання, міжнародне оподаткування, аудит трансфертного ціноутворення.	Концентрація на забезпеченні прозорості обліку та зменшенні ризиків штрафних санкцій.	«Делойт і Туш» займається комплексними міжнародними проектами, тоді як «Емерджекс Аутсорсінг» — локальними.
Ефективність консалтингу	Зменшення штрафів на 250 тис. грн. у 2023 році, зниження податкового навантаження на 5%.	Збільшення валового прибутку на 149,69% у 2023 році, мінімізація ризиків під час міжнародної звітності.	Позитивний вплив на фінансові показники та зменшення ризиків.	Ефективність у «Делойт і Туш» спрямована на транснаціональні проекти, у «Емерджекс Аутсорсінг» — на локальні.

Джерело: складено автором на основі [45;46]

Обидві компанії зосереджуються на мінімізації податкових ризиків та забезпеченні відповідності законодавству, але масштаби діяльності та стратегічні цілі значно відрізняються.«Делойт і Туш» працює на міжнародному рівні, потребуючи комплексного підходу, тоді як «Емерджекс Аутсорсінг» орієнтується на локальні ринки. Це впливає на бюджет консалтингових послуг та характер запитів до консультантів.

Проблемні питання у взаємовідносинах підприємств з податковими органами на прикладі ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» подано в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Проблемні питання у взаємовідносинах підприємств з податковими органами на прикладі ТОВ «Делойт і Туш» та ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг»

Категорія	ТОВ «Делойт і Туш»	ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг»
Конфлікти та спори з податковими органами		
Причини виникнення	1. Невідповідність трансфертного ціноутворення міжнародним стандартам. 2. Неправильне застосування пільг у міжнародних угодах.	1. Невідповідність документів вимогам податкових органів. 2. Неповне розуміння вимог спрощеної системи оподаткування.
Способи вирішення	1. Судові розгляди на міжнародному рівні з залученням фахівців.	1. Консультації та виправлення документів.

Продовження табл. 2.8

	2. Переговори з податковими органами для врегулювання спорів.	2. Підготовка до перевірок із мінімізацією ризиків.
Неоднозначність та складність податкового законодавства		
Випадки різного трактування норм	1. Розбіжності у трактуванні міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування. 2. Невідповідність локальних норм з міжнародними стандартами BEPS.	1. Розбіжності у визначенні допустимих витрат для ФОП. 2. Помилки у трактуванні податкових ставок для малого бізнесу.
Рішення	1. Розробка рекомендацій із гармонізації локального та міжнародного законодавства. 2. Імплементація найкращих практик.	1. Спрощення та стандартизація документів для малих підприємств. 2. Проведення семінарів для клієнтів.
Ризики податкових санкцій		
Типові помилки підприємств	1. Неповнота звітності щодо трансфертного ціноутворення. 2. Затримка у поданні звітності через складність процедур.	1. Невчасне подання звітності. 2. Неправильне оформлення первинних документів для перевірок.
Шляхи мінімізації ризиків	1. Використання автоматизованих систем для моніторингу звітності. 2. Регулярний податковий аудит.	1. Проведення регулярних консультацій із податковими консультантами. 2. Використання шаблонів для податкової звітності.

Джерело: складено автором на основі [45;46]

ТОВ «Делойт і Туш» має справу з проблемами, що виникають через складність міжнародного податкового регулювання та різночитання норм BEPS. Їх вирішення потребує значних ресурсів і залучення висококваліфікованих фахівців. За допомогою впровадженню автоматизованих систем та адаптації міжнародних практик компанія мінімізує ризики та забезпечує підтримку клієнтів на глобальному рівні.ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг» зосереджується на

розв'язанні базових проблем, що стосуються спрощеної системи оподаткування та документального забезпечення. Основними засобами мінімізації ризиків є спрощення процесів та регулярні консультації з податковими органами.

Отже, ефективність у взаємовідносинах з податковими органами залежить від використання сучасних технологій, прозорості документальних процедур та належної підготовки клієнтів.

2.3. Досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування

Консультування з питань оподаткування відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості та ефективності податкових систем у всьому світі. Зарубіжний досвід у цій сфері пропонує цінні уроки для України, де консультування може сприяти розвитку бізнесу, зниженню податкових ризиків і забезпеченню дотримання законодавства.

Основними тенденціями розвитку податкового консалтингу стали цифровізація та впровадження новітніх технологій. Компанії активно інвестували в автоматизацію процесів, розробку програмних рішень та використання штучного інтелекту для підвищення ефективності послуг. Наприклад, у 2023 році McKinsey запустила чат-бот Lilli, який допомагає консультантам у роботі, а інші компанії розробляють аналогічні інструменти[51].

Ключовими гравцями на ринку залишаються великі міжнародні консалтингові фірми, відомі як «Велика четвірка»: Deloitte, PwC, EY та KPMG. Ці компанії продовжують утримувати лідерські позиції завдяки глобальній присутності, широкому спектру послуг та здатності адаптуватися до змін у регуляторному середовищі. Спостерігається зростання ролі спеціалізованих фірм, які пропонують нішеві послуги та гнучкі рішення для клієнтів.

Загалом, ринок податкового консалтингу демонструє стійке зростання, адаптуючись до нових викликів та потреб клієнтів. Інтеграція технологій, зміни в податковому законодавстві та підвищення уваги до питань сталого розвитку

формують сучасний ландшафт галузі, стимулюючи її подальший розвиток та еволюцію.Впровадження стандартів IFRS, BEPS та FATCA суттєво збільшило попит на податкові консультації. IFRS вимагають детального розкриття фінансової інформації, BEPS бореться з розмиванням податкової бази, а FATCA забезпечує податкову прозорість для американських платників. Ці вимоги змушують бізнес адаптувати звітність, зменшувати ризики штрафів та забезпечувати відповідність регуляторним нормам, що підвищує потребу у консалтингових послугах.

Розглянемо досвід кількох країн з розвинутими податковими системами та їхні підходи до надання податкових консультацій (див. табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування

Країна	**Модель консультування**	**Основні характеристики**	**Переваги**	**Недоліки**
США	Приватне консультування через CPA (Certified Public Accountant)	Незалежні професіонали, які надають податкові консультації фізичним і юридичним особам.	Висока кваліфікація консультантів, персоналізований підхід.	Висока вартість послуг для малого бізнесу та фізичних осіб.
Німеччина	Державне та приватне консультування	Державні податкові служби надають базові консультації, а спеціалізовані фірми – детальні та складні консультації.	Система доступна для всіх платників податків, широкий спектр послуг.	Складність законодавства може вимагати дорогого приватного консультування.
Велика Британія	Онлайн-консультування через HMRC (Her Majesty's Revenue and Customs)	Онлайн-платформи для самозайнятих і малого бізнесу, що надають автоматизовані податкові рекомендації.	Доступність для малих підприємців, ефективне використання технологій.	Обмеженість у випадках складних податкових ситуацій, недостатня персоналізація.
Канада	Державне консультування через CRA	Пряма консультаційна підтримка через телефон та	Безкоштовні базові консультації,	Може бути недостатньо для складних

	(Canada Revenue Agency)	електронну пошту для фізичних осіб та малого бізнесу.	зручність для фізичних осіб.	податкових випадків.
Японія	Консультації через податкових агентів та державні служби	Податкові агенти, сертифіковані державою, надають консультації	Сертифіковані спеціалісти, доступні ціни, державна підтримка консультування.	Бюрократичні процедури можуть уповільнити отримання консультацій.

Продовження табл. 2.9

Австралія	Інтегроване консультування через ATO (Australian Taxation Office)	Поєднання державних онлайн-сервісів і приватних консультантів для малого бізнесу і самозайнятих осіб.	Простота доступу через онлайн-сервіси, можливість отримати як державні, так і приватні консультації.	Можливі додаткові витрати на приватних консультантів у складних випадках.

Джерело: [15;16;17;18]

Deloitte — одна з провідних консалтингових компаній США, заснована в 1845 році Вільямом Велчем Делойтом. Компанія спеціалізується на аудиторських, податкових, консалтингових та фінансових послугах, надаючи клієнтам комплексні рішення в галузі оподаткування, управління ризиками та бізнес-стратегій. На ринку США Deloitte займає лідерські позиції, обслуговуючи широкий спектр клієнтів, включаючи великі корпорації, державні установи та некомерційні організації. Основні напрямки консультування охоплюють податкове планування, трансфертне ціноутворення, міжнародне оподаткування та відповідність регуляторним вимогам.

У податковому консалтингу широко використовуються сучасні програмні рішення та сервіси для підвищення ефективності та точності аналізу. Серед популярних інструментів — спеціалізоване програмне забезпечення для підготовки податкових декларацій, аналітичні платформи для моделювання податкових сценаріїв та управління ризиками, а також сервіси для автоматизації збору та обробки фінансових даних.

Компанія допомогла великому виробнику споживчих товарів оптимізувати податкову структуру, що призвело до зниження податкових витрат на 15%

протягом двох років. Інший кейс стосується міжнародної корпорації, для якої Deloitte розробила стратегію відповідності вимогам BEPS, забезпечивши повну відповідність міжнародним стандартам та уникнення потенційних штрафів.

Такі результати підтверджують ефективність методів та інструментів, що використовуються компанією у сфері податкового консалтингу.

KPMG Німеччина є однією з провідних консалтингових фірм країни, що надає послуги в галузі аудиту, податкового та управлінського консалтингу. У 2023 фінансовому році компанія досягла загального операційного доходу в розмірі 2,39 мільярда євро, що на 10,1% більше порівняно з попереднім роком[52].Структура KPMG включає три основні напрями: аудит, консалтинг та податкові послуги. Сегменти ринку, на яких компанія зосереджена, охоплюють фінансові послуги, промисловість, IT та державний сектор. Основні послуги KPMG Німеччина включають аудит фінансової звітності, податкове консультування, управління ризиками, цифрову трансформацію та впровадження інноваційних технологій.

KPMG активно впроваджує інноваційні рішення для підвищення ефективності податкового консалтингу. Компанія розробила платформу «Digital Gateway», яка сприяє цифровізації податкових відділів клієнтів, забезпечуючи автоматизацію процесів та інтеграцію сучасних технологій. KPMG має значний досвід успішного консультування клієнтів у різних галузях. У фінансовому секторі компанія допомогла впровадити глобальні системи управління відповідністю, що підвищило ефективність операцій та забезпечило дотримання регуляторних вимог.Порівняльний аналіз зарубіжного досвіду податкового консалтингу Deloitte (США) та KPMG (Німеччина) і можливості його застосування в Україні подано в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Порівняльний аналіз зарубіжного досвіду податкового консалтингу Deloitte (США) та KPMG (Німеччина)

Критерій	Deloitte (США)	KPMG (Німеччина)	Спільні риси	Можливості застосування в Україні

Модель надання послуг	Орієнтація на клієнтів з великим бізнесом, міжнародними корпораціями; комплексний підхід	Фокус на великих підприємствах та спеціалізованих галузях, таких як промисловість, IT та фінанси; інтеграція цифрових рішень (AI, Big Data).	Глибока спеціалізація, мульти-функціо-нальність, надання стратегічних та операційних рішень.	Розробка локалізованих рішень для великих і середніх підприємств, з урахуванням потреб українського бізнесу.

Продовження табл. 2.10

Інновації в податковому консалтингу	Використання спеціалізованих платформ інтеграція AI для автоматизації податкових процесів.	Розробка власних платформ (Digital Gateway), активне використання генеративного AI для аналітики та автоматизації, електронний документообіг.	Інтеграція AI, розробка податкових платформ, електронна автоматизація процесів.	Впровадження платформ для автоматизації звітності та аналітики, зменшення ризиків штрафів і помилок.
Стратегічний підхід	Орієнтація на дотримання глобальних стандартів (BEPS, FATCA, IFRS) та регуляторних вимог, стратегічне податкове планування для міжнародних клієнтів.	Адаптація глобальних стандартів до локального контексту, використання міжнародних норм для зниження ризиків і підвищення ефективності.	Використання міжнародних стандартів (IFRS, BEPS), адаптація до локального законодавства.	Адаптація міжнародних стандартів до українського законодавства, консультації для транснаціональних клієнтів.
Ефективність консалтингу	Зниження податкового навантаження на 5-10%, мінімізація штрафів, забезпечення відповідності міжнародним нормам.	Оптимізація витрат, зменшення податкового навантаження на 3-7%, використання автоматизованих інструментів для зниження ризиків.	Підвищення ефективності та прозорості, економія за рахунок автоматизації, мінімізація податкових ризиків.	Використання аналітичних інструментів і консалтингу для мінімізації витрат і підвищення прозорості обліку.

Джерело: складено автором на основі [52]

Досвід зарубіжних країн у консультуванні з питань оподаткування пропонує кілька важливих уроків для України:

1. Регулювання діяльності консультантів. Введення стандартів кваліфікації та регулювання діяльності податкових консультантів, як це зроблено в Німеччині

та Австралії, може підвищити якість послуг та захистити інтереси платників податків.

2. Співпраця з податковими органами. Активна співпраця між податковими консультантами та податковими органами, як у Великій Британії, сприятиме підвищенню прозорості податкових процедур і зменшенню конфліктів.

3. Інформаційна підтримка. Забезпечення доступу до якісної інформації та проведення освітніх заходів, подібно до практик у США та Німеччині, допоможе підвищити податкову грамотність та покращити дотримання законодавства.

Зарубіжний досвід у консультуванні з питань оподаткування демонструє важливість професійної підтримки платників податків та активної інформаційної роботи з боку державних органів. Використання цих практик може сприяти розвитку ринку податкових консультацій в Україні, підвищенню ефективності податкової системи та забезпеченню стабільності у взаємовідносинах між державою та бізнесом.

Висновки до Розділу 2

Було здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних основ консультування підприємств з організації і методики обліку для цілей оподаткування. Визначено сутність консультування як професійної допомоги платникам податків, що спрямована на оптимізацію податкових платежів, зниження податкових ризиків і підвищення обізнаності про податкове законодавство. Проаналізовано значення консультування для підприємств, фізичних осіб та держави, акцентуючи увагу на його внеску у фінансову стабільність, зменшення податкової тіньової економіки та зростання податкової культури.

Також систематизовано види та форми консультування, зокрема індивідуальні й загальні консультації, усну, письмову та електронну форми, а також абонентське обслуговування. Розглянуто нормативно-правове забезпечення консультування в Україні, зокрема положення Податкового

кодексу, яке регулює надання консультацій, та роль контролюючих органів у цьому процесі.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО КОНСУЛЬТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ З ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ

3.1. Проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткування

Консультування з питань оподаткування в Україні є важливим інструментом підтримки бізнесу та забезпечення дотримання податкового законодавства. Однак цей ринок стикається з низкою проблем, які обмежують його розвиток. Одночасно існують значні перспективи для покращення та розширення консалтингових послуг у цій сфері, що може сприяти підвищенню податкової культури та ефективності управління фінансами [19].

Проаналізуємо, проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткування (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Проблеми та перспективи розвитку консультування з питань оподаткування

Аспект	Проблеми	Перспективи розвитку
Доступність послуг	Висока вартість приватних консультацій для малого бізнесу та фізичних осіб. Обмежений доступ до якісного консультування в сільських регіонах.	Розвиток онлайн-консультацій, автоматизованих платформ і програм, що забезпечують доступ до консультацій широкому колу користувачів.
Технологічний прогрес	Недостатня інтеграція сучасних технологій у процес консультування. Складність адаптації до швидких змін у податковому законодавстві.	Використання штучного інтелекту, автоматизація процесів консультування, онлайн-інструменти для аналізу податкових ризиків.
Якість послуг	Варіативність якості консультування залежно від досвіду та кваліфікації консультантів. Нерідко – помилки через людський фактор.	Стандартизація консультацій, підвищення вимог до кваліфікації консультантів, професійні сертифікаційні програми для підвищення якості послуг.
Правове регулювання	Недосконале регулювання податкового консультування, відсутність чітких стандартів та етичних норм для податкових консультантів у деяких країнах.	Вдосконалення законодавства та регулювання, впровадження міжнародних стандартів і етичних норм у сфері податкового консультування.

Продовження табл. 3.1

Розвиток міжнародного консультування	Складність консультацій з питань міжнародного оподаткування через розбіжності в законодавствах різних країн.	Уніфікація міжнародних норм оподаткування, підвищення кваліфікації консультантів з питань транснаціональних операцій та угод про уникнення подвійного оподаткування.

Джерело: складено автором [19]

Розглянемо проблеми консультування з питань оподаткування.

Складність та нестабільність податкового законодавства. Податкове законодавство України є складним та часто змінюється, що створює серйозні труднощі як для платників податків, так і для консультантів. Часті зміни правил, введення нових норм без достатнього часу для адаптації, та відсутність узгоджених тлумачень законодавчих актів ускладнюють надання якісних консалтингових послуг.

Відсутність чіткої регуляції ринку консалтингових послуг. В Україні відсутня чітка регуляція діяльності податкових консультантів. Це призводить до нерівномірної якості послуг на ринку, де деякі консультанти можуть не мати достатньої кваліфікації або досвіду. Відсутність професійних стандартів і контролю за якістю послуг знижує довіру до консалтингових компаній.

Недостатня інформованість малого та середнього бізнесу. Малий та середній бізнес (МСБ) часто не має доступу до якісних податкових консультацій через обмежені фінансові ресурси або недостатню обізнаність про важливість таких послуг. Відсутність належної податкової грамотності серед МСБ може призводити до помилок у звітності та непередбачуваних податкових ризиків.

Корупційні ризики та конфлікти інтересів. У податковій системі України існує ризик корупційних практик, що впливають на якість надання консультаційних послуг. Нечіткість регулювання і відсутність прозорості у взаємодії між консультантами та податковими органами можуть створювати конфлікти інтересів та підривати довіру до системи в цілому [20].

Далі розглянемо перспективи розвитку консультування з питань оподаткування.

Професіоналізація та сертифікація консультантів. Введення стандартів кваліфікації та обов'язкової сертифікації податкових консультантів може підвищити рівень якості послуг на ринку. Запровадження таких вимог сприятиме розвитку професійної етики та підвищенню довіри до консалтингових компаній.

Розвиток цифрових сервісів та автоматизація процесів. Впровадження цифрових платформ та автоматизованих систем для надання податкових консультацій дозволить спростити доступ до інформації та покращити ефективність роботи консультантів. Цифрові сервіси можуть допомогти знизити вартість послуг, що особливо важливо для малого та середнього бізнесу.

Освітні ініціативи та підвищення податкової грамотності. Проведення освітніх кампаній та тренінгів для підприємців з питань податкового планування та звітності сприятиме підвищенню податкової культури. Це може знизити кількість помилок у податковій звітності та покращити взаємодію бізнесу з податковими органами.

Міжнародний досвід та адаптація кращих практик. Використання міжнародного досвіду, наприклад, практик із Німеччини, США чи Великої Британії, може сприяти вдосконаленню системи податкового консультування в Україні. Адаптація кращих практик дозволить створити більш прозору та ефективну систему консультування, яка відповідатиме потребам сучасного бізнесу.

Залучення до співпраці держави та приватного сектору. Взаємодія між державними органами та приватними консалтинговими компаніями може забезпечити комплексну підтримку бізнесу у податкових питаннях. Держава може виступати ініціатором створення публічних платформ для обміну досвідом та надання рекомендацій, що підвищить рівень обізнаності та знизить податкові ризики [21].

Отже, ринок консультування з питань оподаткування в Україні стикається з низкою проблем, включаючи складність податкового законодавства, відсутність чітких регуляцій та недостатню інформованість бізнесу. Водночас існують значні перспективи для розвитку цього сектора, включаючи

професіоналізацію консультантів, використання цифрових технологій, підвищення податкової грамотності та впровадження міжнародного досвіду. Розвиток ринку податкового консультування сприятиме підвищенню прозорості та ефективності податкової системи, що в кінцевому підсумку зміцнить економіку країни та покращить умови для ведення бізнесу в Україні.

3.2. Розробка методики оптимізації, автоматизації податкового обліку таметодики ведення податкової звітності

У сучасних умовах економічного розвитку та глобалізації бізнесу ефективне управління податковим обліком стає критичним фактором для успішного функціонування підприємств. Складність податкового законодавства, часті зміни нормативних актів та необхідність дотримання вимог різних юрисдикцій створюють значні виклики для компаній. У цьому контексті розробка методики оптимізації та автоматизації податкового обліку є важливим завданням для забезпечення точності, прозорості та ефективності ведення бізнесу [22].

Оптимізація податкового обліку спрямована на зниження податкових ризиків, зменшення витрат на ведення обліку та забезпечення відповідності податковому законодавству. Основними проблемами, з якими стикаються підприємства, є:

1. Складність та обсяг даних. Податковий облік вимагає обробки великої кількості інформації, що включає дані про доходи, витрати, операції з активами, розрахунки з контрагентами тощо. Недостатня автоматизація цих процесів призводить до помилок та втрати часу.

2. Зміни в податковому законодавстві. Постійні зміни в законодавстві вимагають від підприємств швидкої адаптації, що може бути складним без ефективної системи обліку та належних інструментів для моніторингу змін.

3. Ризик податкових перевірок. Неправильний облік податкових зобов'язань може призвести до штрафних санкцій та додаткових перевірок з боку податкових органів, що збільшує фінансові та репутаційні ризики.

Розробка методики оптимізації податкового обліку включає кілька ключових етапів:

1. Аналіз поточної системи обліку. На цьому етапі проводиться аудит існуючих процесів податкового обліку з метою виявлення слабких місць, неефективних процедур та потенційних ризиків. Важливо оцінити, наскільки існуюча система відповідає вимогам законодавства та потребам підприємства.

2. Визначення цілей оптимізації. На основі аналізу формулюються цілі оптимізації, які можуть включати зниження витрат на ведення обліку, підвищення точності даних, скорочення часу на підготовку податкової звітності та мінімізацію податкових ризиків.

3. Розробка плану оптимізації. Визначаються конкретні заходи для досягнення поставлених цілей. Це можуть бути перегляд процесів обліку, впровадження нових методик обліку, навчання персоналу та модернізація програмного забезпечення.

4. Впровадження оптимізаційних заходів. На цьому етапі реалізуються заходи, визначені в плані оптимізації. Це може включати автоматизацію окремих процесів, налаштування нових інструментів обліку, зміну підходів до збору та аналізу даних.

5. Моніторинг та коригування. Після впровадження оптимізаційних заходів важливо постійно моніторити результати та, за необхідності, вносити корективи до процесу обліку для досягнення максимальної ефективності.

Автоматизація є ключовим елементом оптимізації податкового обліку. Використання сучасних технологій дозволяє значно підвищити ефективність облікових процесів і знизити ймовірність помилок. Основні елементи автоматизації податкового обліку включають [23]:

1. Використання програмного забезпечення. Спеціалізовані програми для податкового обліку дозволяють автоматизувати розрахунки, формування

звітності та облік транзакцій. Такі програми, як 1С, SAP, Oracle Financials, інтегруються з іншими системами управління бізнесом, забезпечуючи єдиний інформаційний простір.

2. Автоматизація обробки даних. Використання алгоритмів для автоматичної обробки даних зменшує час на виконання рутинних завдань та підвищує точність розрахунків. Це включає автоматичне формування звітів, обробку банківських виписок, контроль за дотриманням податкових термінів.

3. Інтеграція з державними сервісами. Інтеграція програмного забезпечення підприємства з електронними сервісами податкових органів дозволяє автоматично подавати звітність, обмінюватися інформацією та отримувати актуальні дані про зміни в законодавстві.

4. Підвищення безпеки даних. Автоматизація податкового обліку вимагає високого рівня безпеки даних. Використання сучасних технологій шифрування, систем захисту та резервного копіювання дозволяє знизити ризик втрати або викрадення даних.

Перспективи розвитку автоматизації податкового обліку в Україні значні, з огляду на глобальні тенденції та місцеві потреби:

1. Інтеграція з блокчейн-технологіями. Використання блокчейн може забезпечити прозорість та незмінність даних у податковому обліку, що знизить ризики шахрайства та помилок.

2. Штучний інтелект та аналітика. Впровадження штучного інтелекту та інструментів аналітики дозволить автоматично виявляти аномалії в обліку, прогнозувати податкові зобов'язання та оптимізувати податкові стратегії.

3. Хмарні рішення. Використання хмарних технологій для зберігання та обробки даних дозволяє забезпечити доступ до інформації з будь-якого місця та покращити співпрацю між підрозділами підприємства.

4. Розвиток державних електронних сервісів. Подальший розвиток електронних сервісів з боку держави, таких як «Електронний кабінет платника податків», сприятиме спрощенню взаємодії бізнесу з податковими органами та підвищенню ефективності податкового обліку.

Розробка методики оптимізації та автоматизації податкового обліку є ключовим завданням для підприємств, що прагнуть підвищити ефективність свого фінансового управління. Оптимізація дозволяє зменшити ризики, підвищити точність та своєчасність облікових операцій, тоді як автоматизація надає інструменти для полегшення цих процесів. Використання сучасних технологій та адаптація до змін в законодавстві забезпечать успішне функціонування бізнесу та його відповідність вимогам держави.

Ведення податкової звітності є однією з найважливіших складових управління фінансами підприємства. Від точності, своєчасності та відповідності звітності вимогам законодавства залежить не лише фінансова стабільність підприємства, але й його репутація. Розробка ефективної методики ведення податкової звітності дозволяє знизити ризики помилок, забезпечити відповідність податковому законодавству та підвищити ефективність управління підприємством [24].

Податкова звітність є офіційним документом, який підприємства подають до податкових органів для декларування своїх податкових зобов'язань. Цей процес включає облік доходів, витрат, податкових пільг та зобов’язань, які підприємство має перед державою. Важливість правильної підготовки та подання податкової звітності зумовлена кількома факторами:

1. Законодавча вимога. Ведення податкової звітності є обов’язковою вимогою для всіх суб'єктів господарювання. Недотримання цієї вимоги може призвести до штрафів, пені та інших санкцій.

2. Фінансова прозорість. Правильно оформлена податкова звітність відображає реальний фінансовий стан підприємства, що важливо для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

3. Оптимізація податкових зобов’язань. Чітке ведення звітності дозволяє підприємству максимально ефективно використовувати податкові пільги, знижуючи суму податкових платежів у рамках законодавства.

Розробка методики ведення податкової звітності є багатоетапним процесом, який включає кілька ключових кроків [25]:

1. Аналіз законодавства. Першим етапом є детальний аналіз податкового законодавства, яке регулює порядок ведення звітності. Необхідно врахувати всі вимоги, які стосуються форми, змісту та строків подання звітності. Важливо також бути в курсі останніх змін у законодавстві, що можуть вплинути на порядок ведення звітності.

2. Оцінка специфіки діяльності підприємства. На цьому етапі необхідно врахувати особливості діяльності підприємства, такі як види доходів, структура витрат, наявність зовнішньоекономічної діяльності тощо. Це дозволяє адаптувати загальні вимоги законодавства до конкретних умов підприємства.

3. Розробка структури звітності. Визначення структури податкової звітності включає вибір відповідних форм звітності, які використовуватимуться для різних типів податків. Важливо визначити, які саме показники необхідно включати до звітності, а також порядок їх обчислення.

4. Створення процедур обробки даних. Для забезпечення точності та своєчасності звітності необхідно розробити чіткі процедури збору та обробки даних. Це може включати автоматизацію процесів обліку, використання спеціалізованого програмного забезпечення, а також впровадження внутрішнього контролю для перевірки коректності даних.

5. Навчання персоналу. Для успішної реалізації методики важливо забезпечити навчання персоналу, який відповідатиме за підготовку податкової звітності. Це може включати тренінги, семінари та інші освітні заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації співробітників.

6. Моніторинг і вдосконалення. Після впровадження методики необхідно регулярно оцінювати її ефективність. Це включає моніторинг змін у законодавстві, аналіз результатів податкових перевірок та вдосконалення процесів на основі отриманих результатів.

Таблиця 3.2

Інструменти, проблеми та перспективи ефективного ведення податкової звітності

Категорія	Опис

Інструменти для податкової звітності	
Програмне забезпечення	Автоматизація збору та обробки даних, формування звітності (1С: Бухгалтерія, SAP, Oracle Financials).
Електронний документообіг	Спрощення підготовки звітності, зменшення ризику помилок, швидка архівація та автоматичне заповнення форм.
Інтеграція з державними сервісами	Використання «Електронного кабінету платника податків» для подання звітності та доступу до необхідної інформації.
Проблеми ведення звітності	
Часті зміни в законодавстві	Постійна адаптація систем обліку до оновлень законодавства.
Висока вартість впровадження	Дороговартісне впровадження систем автоматизації, особливо для МСБ.
Необхідність кваліфікації персоналу	Потреба в спеціалістах для налаштування та підтримки автоматизованих систем.
Перспективи розвитку	
Удосконалення законодавчої бази	Створення стабільного та прозорого податкового законодавства.
Розвиток цифрових технологій	Використання блокчейну та штучного інтелекту для подальшої автоматизації.
Підтримка малого та середнього бізнесу	Забезпечення доступності сучасних інструментів через державні програми або субсидії.

Джерело: складено автором [25]

Таким чином, розробка методики ведення податкової звітності є складним, але необхідним процесом для забезпечення відповідності підприємства податковому законодавству. Використання сучасних інструментів, автоматизація процесів та постійне вдосконалення методики дозволяють мінімізувати ризики, підвищити ефективність управління підприємством та забезпечити його фінансову стабільність. Успішне впровадження цієї методики сприятиме підвищенню прозорості бізнесу, покращенню відносин з податковими органами та забезпеченню стійкого розвитку підприємства.

Висновки до розділу 3

Було проаналізовано сучасний стан розвитку консультування з питань організації і методики обліку для цілей оподаткування в Україні, включаючи характеристику ринку консалтингових послуг, особливості потреб підприємств та вплив регіональних і глобальних тенденцій на податкове консультування. Встановлено, що ринок консультування в Україні демонструє значний потенціал, проте стикається з такими проблемами, як нерівномірний доступ до

якісних послуг у різних регіонах, висока вартість консультацій для МСБ, а також недостатність нормативно-правового регулювання.

Особливу увагу було приділено аналізу новітніх технологій та цифрових рішень, які інтегруються у податкове консультування, таких як автоматизація обліку, хмарні рішення, інструменти RPA та використання штучного інтелекту. Проаналізовано міжнародний досвід і тенденції розвитку консалтингових послуг, що включають впровадження стандартів BEPS, IFRS та FATCA, які підвищують попит на висококваліфіковані консультації. На основі досліджень визначено основні проблеми та перспективи податкового консультування в Україні, що створює базу для подальших методичних рекомендацій щодо покращення цієї сфери.

ВИСНОВКИ

Консультування з питань оподаткування – це важливий інструмент, який може допомогти платникам податків оптимізувати свої податкові платежі, знизити податкові ризики та підвищити свою обізнаність про податкове законодавство.

Консультування з питань оподаткування в Україні є багатогранним інструментом, який допомагає забезпечити прозорість та зрозумілість податкового законодавства для всіх учасників податкових відносин. Вибір відповідного виду та форми консультування залежить від потреб платника податків та конкретної ситуації, з якою він стикається. Ефективне використання цих механізмів сприяє підвищенню податкової культури та забезпеченню стабільності податкових надходжень до бюджету країни.

Нормативно-правове забезпечення консультування з питань оподаткування в Україні є складною системою, яка включає закони, підзаконні акти та інструкції, спрямовані на регулювання відносин між платниками податків і податковими органами. Основним документом, що регулює цей процес, є Податковий кодекс України, який забезпечує права платників на отримання інформації та захист від неправомірних дій з боку державних органів. Ефективне функціонування системи консультування сприяє підвищенню податкової культури та дотриманню законності у сфері оподаткування.

Дослідження ринку консалтингових послуг з питань оподаткування показало, що він демонструє стійку динаміку зростання, зумовлену ускладненням податкового законодавства та зростанням попиту на професійні консультації. Основними гравцями на ринку є великі міжнародні компанії, такі як Deloitte та PwC, а також локальні провайдери, зокрема ТОВ «Емерджекс Аутсорсінг». Виявлено, що ключовими драйверами розвитку є автоматизація облікових процесів, впровадження цифрових сервісів та інтеграція міжнародних стандартів.

Аналіз потреб підприємств у консультуванні з питань оподаткування виявив ключові запити, що різняться залежно від розміру та галузі діяльності компаній. Великі підприємства, переважно міжнародні корпорації, потребують стратегічного податкового планування, консультацій щодо трансфертного ціноутворення та мінімізації ризиків у міжнародних угодах, що зумовлено складністю податкового регулювання на глобальному рівні. Малі та середні підприємства здебільшого звертаються за підтримкою у спрощенні обліку,

підготовці до податкових перевірок, а також за консультаціями щодо оптимізації витрат у межах локального законодавства.

Зарубіжний досвід у консультуванні з питань оподаткування демонструє важливість професійної підтримки платників податків та активної інформаційної роботи з боку державних органів. Використання цих практик може сприяти розвитку ринку податкових консультацій в Україні, підвищенню ефективності податкової системи та забезпеченню стабільності у взаємовідносинах між державою та бізнесом.

Ринок консультування з питань оподаткування в Україні стикається з низкою проблем, включаючи складність податкового законодавства, відсутність чітких регуляцій та недостатню інформованість бізнесу. Водночас існують значні перспективи для розвитку цього сектора, включаючи професіоналізацію консультантів, використання цифрових технологій, підвищення податкової грамотності та впровадження міжнародного досвіду. Розвиток ринку податкового консультування сприятиме підвищенню прозорості та ефективності податкової системи, що в кінцевому підсумку зміцнить економіку країни та покращить умови для ведення бізнесу в Україні.

Розробка методики оптимізації та автоматизації податкового обліку є ключовим завданням для підприємств, що прагнуть підвищити ефективність свого фінансового управління. Оптимізація дозволяє зменшити ризики, підвищити точність та своєчасність облікових операцій, тоді як автоматизація надає інструменти для полегшення цих процесів. Використання сучасних технологій та адаптація до змін в законодавстві забезпечать успішне функціонування бізнесу та його відповідність вимогам держави.Успішне впровадження цієї методики сприятиме підвищенню прозорості бізнесу, покращенню відносин з податковими органами та забезпеченню стійкого розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 19.08.2024).

2. Цивільний кодекс України.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text(дата звернення: 19.08.2024).

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text(дата звернення: 19.08.2024).

4. Закон України «Про аудиторську діяльність».URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12#Text (дата звернення: 19.08.2024).

5. Закон України «Про державну підтримку малого і середнього підприємництва». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/radan_gs09/ns_arh_h2_hd?day_=23&month_=03&year=2000&nom_s=5&n_skl=3(дата звернення: 19.08.2024).

6. Господарський кодекс України.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text(дата звернення: 19.08.2024).

7. Мачак, Т., Ткаченко, О., Дубина, О. ПОНЯТТЯ ТА ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ. Економіка та суспільство, 2023, (48).URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-20

8. Карпенко Н. Основні вимоги формування податкової звітності бюджетними установами. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2016. № 1-2. С. 55-57. URL: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2016/01/13.pdf

9. Матюха М.М. Облік і звітність в оподаткуванні : опорний конспект лекцій. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. С. 217–219.

10. Власова О.Є. Конспект лекцій з дисципліни «Облік і звітність в оподаткуванні» ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 100 с.

11. Маліков, В., Новіченко, Л., Стойка, Н. БУХГАЛТЕРСЬКА ЗВІТНІСТЬ: ВИМОГИ ТА СКЛАДОВІ. *Економіка та суспільство*, 2023, (57).URL:https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-86

12. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік. Центр учбової літератури, Київ, 2016. 424 с.

13. Пантелеєв В.П., Юрченко О.А., Курило Г.М., Безверхний К.В. Звітність підприємств. ДП «Інформ.-аналіт. Агентство», Київ, 2017. 432 с.

14. Грудзевич Ю. І. Роль консалтингових компаній у забезпеченні ефективного податкового планування для малого та середнього бізнесу. *Економіка та суспільство.* 2024, Випуск №62. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-62

15. Грудзевич Ю. І., Основні напрями консультування у сфері впровадження, використання та удосконалення облікових програмних комплексів. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 2022. Том 2. № 30. С. 32–38. URL: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-02-32-38

16. Назарова К. О., Гоцуляк В. Д. Податковий аудит: еволюція, тренди, концептуальні вектори розвитку. *Бізнес Інформ.* 2018. № 8(487). С. 118–123

17. Дмитрук Б. П. Гріднєва Д. В., Свєтлова Н. М. Сучасні реалії методології, методики і організації обліку податків та зборів. *Економіка та суспільство,* 2021, Випуск №25. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-53

18. Автоматизація податкового обліку на підприємствах. *Netsoft.* URL: https://www.netsoft.com.ua/articles-soft/bas-news/bas-bukhgaltjerija-avtomatizacija-bukhgaltjerskogo-i-nalogovogo-uchjeta-na-prjedprijatiiU.html

19. Федун В., Люба А., Ковтонюк І. Цифрові інновації та їх вплив на бухгалтерський облік. *Economic Analysis, Volume 34. No. 2.* 2024.URL: https://doi.org/10.35774/econa2024.02.440

20. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Вип. 1-2. С. 83–96.

21. Соколенко Л. Ф. Розвиток процесів цифровізації як передумова трансформації організаційнометодологічних засад бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 4 (90). С. 167–175.

22. Грицай О.І., Папіш В.І. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх інтегрування у сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство. Випуск №61.* 2024. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-88

23. Співак С., Панчишин Д., Скочиляс М., Яремчук К. Діджиталізація процесів бухгалтерського обліку. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. № 2 (25). С. 113–119.

24. Ратинський В. В. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. *Перспективи та проблеми. Економіка. Фінанси. Право.* 2021. № 4(1). С. 17–20.

25. Кулик В. А., Любимов М. О. Можливості, загрози та перспективи використання «хмарних» технологій в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник ПУЕТ.* 2019. № 2 (93). С. 40–46.

26. Фоміна О. В. Податковий консалтинг як інструмент підтримки підприємницької діяльності організації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія:Економічні науки.* 2023. Випуск №10(2). С.97-102.

27. Богів О. Особливості оподаткування малого та середнього бізнесу у воєнний час. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39936/2/RSESGP_2022_Bohiv_O-Features_of_taxation_of_small_126-128.pdf

28. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. *Економіка та суспільство,* 2021. №25

31. Трунько К. Ю. Напрями оптимізації податкового навантаження в Україні. Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА». Випуск 2(35), 2023. с. 352-359.

32. Фролова А. В., Кірдіна О. Г. Оптимізація податкового навантаження на макро- та мікрорівні. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 64. С. 135–141.

33. Ільїн В., Кузьмич С. Оптимізація податкового тягаря підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Вип. 1. С. 29–37.

34. Фінансова звітність компанії ТОВ «ЕМЕРДЖЕКС АУТСОРСІНГ». URL: https://clarity-project.info/edr/32525549/yearly-finances

35. Фінансова звітність компаніїТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ Україна». URL:https://clarity-project.info/edr/30373906/yearly-finances

36. Фінансова звітність компанії ТОВ «БДО». URL:https://clarity-project.info/edr/20197074/yearly-finances

37. Фінансова звітність компанії ТОВ «ДЕЛОЙТ І ТУШ». URL:https://clarity-project.info/edr/20043783/yearly-finances

38. Фінансова звітність компанії ТОВ «ПРАЙСВОТЕРХАУСКУПЕРС ЕШУРЕНС». URL:https://www.pwc.com/ua/uk/about/pwc-assurance-financial-statements-2023.pdf

39. Юхнов Б., Дуднєва Ю., Савченко О. Внутрішній консалтинг на підприємстві: поточна ситуація та перспективи розвитку. *Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика» Серія «Економіка»*, Випуск 16(32), 2023. URL: https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/566/479

40. Топ-10 новацій та перспектив податкового законодавства у 2023 році від ДПС. *LigaZakon*.URL: https://biz.ligazakon.net/news/216450_top-10-novatsy-ta-perspektiv-podatkovogo-zakonodavstva-u-2023-rots-vd-dps

41.Основні новації податкового законодавства у 2023 році: ДПС підготувала огляд змін. *LigaZakon*.URL:https://jurliga.ligazakon.net/news/216442_osnovn-novats-podatkovogo-zakonodavstva-u-2023-rots-dps-pdgotuvala-oglyad-zmn

42.Понад 60% українців отримують держпослуги онлайн: результати дослідження. Міністерство цифрової трансформації України. URL:https://thedigital.gov.ua/news/ponad-60-ukraintsiv-otrimuyut-derzhposlugi-onlayn-rezultati-doslidzhennya

43. Перелік СЕЗ та ТПР. Міністерство економіки України. URL:https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=65af61ae-d9d8-48fc-b1f0-a8ee8094994b&title=PerelikSezTaTpr

44. Аналіз консалтингового ринку в Україні. *You control market.* URL: https://blog.youcontrol.market/analiz-konsaltinghovogho-rinku-v-ukrayini/

45. Офіційний сайт підприємства ТОВ «Делойт і Туш». URL:https://www2.deloitte.com/ua/uk.html

46. Офіційний сайт підприємства ТОВ «ЕМЕРДЖЕКС АУТСОРСІНГ».URL:https://www.ebskiev.com/

47. Фінансова звітність компанії ТОВ «Делойт і Туш» за 2021 рік. URL:https://clarity-project.info/edr/20043783/yearly-finances?current_year=2021

48.Фінансова звітність компанії ТОВ «Делойт і Туш» за 2022 рік. URL:https://clarity-project.info/edr/20043783/yearly-finances?current_year=2022

49.Фінансова звітність компанії ТОВ «ЕМЕРДЖЕКС АУТСОРСІНГ» за 2021 рік. URL:https://clarity-project.info/edr/32525549/yearly-finances?current_year=2021

50.Фінансова звітність компанії ТОВ «ЕМЕРДЖЕКС АУТСОРСІНГ» за 2022 рік. URL:https://clarity-project.info/edr/32525549/yearly-finances?current_year=2022

51. Пораду свою собі порадь. Чому світовий ринок консалтингу стрімко занепадає. *Mind.*URL:https://mind.ua/publications/20271565-poradu-svoyu-sobi-porad-chomu-svitovij-rinok-konsaltingu-strimko-zanepadae

52. KPMG Germany records double-digit growth. URL: https://kpmg.com/de/en/home/media/press-releases/2023/12/kpmg-germany-records-double-digit-growth.html